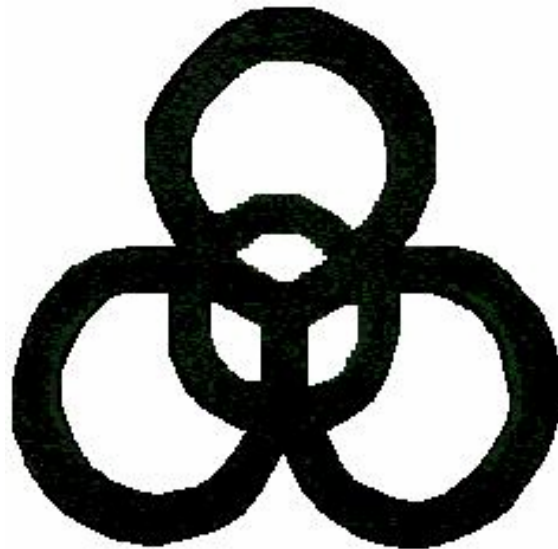

**SAMERNAS 18. KONFERANS
7.-9.10.2004, HONNINGSVÅG**

**SAMERÅDET
50 ÅR**

HISTORIK LEIF RANTALA

(NORDISKA) SAMERÅDET 1953/1956-2003

Inledning

De första tankarna på att inleda ett samarbete mellan samerna i Finland, Norge och Sverige rörde slöjden. I januari 1952 anordnades i Stockholm en nordisk slöjdkonferens. I den deltog bl.a. Karl Nickul från Finland, Asbjörn Nesheim och Thor With från Norge och Ernst Manker, Maja och Israel Ruong från Sverige. Då föddes tanken att starta ett mera omfattande nordiskt samarbete bland samerna. Det första förberedande mötet hölls i Oslo i juni, det andra i december i Helsingfors och då uppgjordes programmet för den första samekonferensen. Man konstaterade att Jokkmokk passar bäst som konferensort. Programmet blev mycket digert och det var svårt att genomföra det under de fyra dagar, som var reserverade för konferensen. Inbjudan till den första konferensen sändes av Sámi Sær'vi, Lapin Sivistysseura och Same Ätnam.

Samernas I konferens, 31.8.-3.9.1953, Jokkmokk

Under den första konferensen hölls 27 föredrag och bland föredragshållarna var sju samer. Erkki Jomppanen talade om renskötseln, Pekka Lukkari om skolan och den fria folkbildningen, Aslak Outakoski om en demografisk undersökning, Samuli Porsanger om socialvården, Per Fokstad om samekonstens betydelse, Gustav Park om samernas organisationssträvanden och Israel Ruong om förhållandet mellan kultur och näringar.

Temat för den första samekonferensen var "aktivering av samerna". Det innebar att anpassningen till den moderna kulturen och samhällslivet borde vara aktiv. Man konstaterade bl.a. att "frågan om hur samerna skola kunna trygga sin rätt att utnyttja naturtillgångarna i sitt bosättningsområde har sålunda vital betydelse för deras framtid. Den hör nära ihop med samernas aktiva anpassning till vår tid." Det föreslogs att man skulle grunda ett nordiskt-samiskt institut med tre sektioner: en för forskningen, en för kulturvården och en för folkupplysningen. Karl Nickul berättade om skolternas liv i Suenjel på 1930-1940-talet.

I konferensen deltog 34 personer från Norge, 125 från Sverige och 31 från Finland. Konferensen antog en resolution om rätten att utnyttja naturtillgångarna. Man grundade en kommission, som skulle planera det nordiska samiska samarbetet med syfte att grunda ett nordiskt samiskt råd. Före nästa samekonferens sammanträdde denna kommission tre gånger. I januari 1954 grundades också en arbetsgrupp för att arbeta fram nya ord på samiska.

Kyrkoherde Kristian Nissen föreslog som konferensmärke tre ringar med en mindre ring i mitten, som betecknar samerna i de tre länderna. Detta emblem har sedan dess använts som Samerådets logo.

Samernas II konferens, 16-18.8.1956, Karasjok

Under den andra konferensen hölls det åter många föredrag. Hans Aslak Guttorm talade om skolsituationen på finsk sida, Carl Johansson om nomadskolan i Sverige och Gustav Park och Israel Ruong om utnyttjandet av sameområdets naturtillgångar. Från Grönland hade lektor Finn Gad anlant, och han berättade om skolan på Grönland.

Konferensen antog tre resolutioner: 1) om skol- och utbildningsfrågor, 2) om naturresurser och näringsmöjligheter inom sameområdet, 3) om grundandet av Nordiska samerådet. Beslutet om att grunda Nordiska samerådet fattades den 18 augusti 1956.

Rådets uppgift var att befrämja samhörighetskänslan mellan olika samiska grupper, att dryfta samiska frågor och att göra dem kända bland majoritetsbefolkningarna.

Rådets verksamhetsperiod var tre år och samekonferenserna valde ledamöterna i rådet. I konferenserna ingick 18 delegater från Finland, 30 från Norge och 24 från Sverige. Delegationerna valdes av Lapin sivistysseura, Samii Litto, Sámi Sær'vi, Norske reindriftsamers landsförbund, Finnmark sameråd, Svenska samernas riksförbund och Same Ätnam. Rådet hade 3 ledamöter från Finland, 4 från Sverige och 5 från Norge. Rådet skulle sammanträda minst en gång i året. Ledamöterna från samma land utgjorde en sektion. Ordförandena för sektionerna utgjorde rådets arbetsutskott. Rådet hade ingen gemensam ordförande utan ordföranden i det lands sektion, där mötet hölls, fungerade som ordförande för mötet. Konferensernas resolutioner visade på de frågor, med vilka rådet hade att arbeta med.

Samerådets första sammanträde hölls i Enare 15-17.4.1957. Då behandlades också sådana frågor, som ländernas regeringar var vana att själva behandla. Detta gillades inte av alla och t.ex. så sände Norska lantbruksdepartementet till rådsmötet 1958 ett telegram, där det sades att det inte är lämpligt att Samerådet behandlar renbeteskonventionen mellan Norge och Sverige. Men Rådet brydde sig inte om telegrammet.

Samerådet behandlade på sitt möte 8-9.3.1959 samedefinitionen. Lektor Thor Frette hade utarbetat en diger promemoria om denna definition. På finsk sida hade man 1949-1951 arbetat fram ett förslag enligt vilket ”som same anses en person, vars föräldrars eller en förälders hemspråk har varit samiska och som själv talar samiska minst tillfredsställande, ifall det inte är fråga om barn eller dövstum”. Samerådet utvidgade definitionen så att man även beaktar om minst en av far- eller morföräldrarna har talat samiska.

Från första början har Samerådet haft samarbete med Nordiska rådet. Nordiska rådet har antagit många rekommendationer, som rör t.ex. renskötseln, rättigheterna, kulturen, forskningen o.s.v. Samerådet anordnade tillsammans med Nordiska rådet en konferens i Stockholm 20-21.4.1959, vars tema var samernas rättigheter till naturresurserna.

Samernas III konferens, 10-12.8.1959, Enare

Konferensen besöktes av ca 250 personer. Föredrag hölls av Tuomo Itkonen, Enare och dess invånare, Israel Ruong, Samerna som nomader och fastboende och Hans J. Henriksen, Finnmark samiska råds åtgärder inom den sociala sektorn.

Konferensen uttalade att det vore behov att göra en noggrann demografisk undersökning, i vilket man särskilt tog med samernas yrkes- och språktillhörighet. Man underströk att det också är ett stort behov att få till stånd en definition av vem som är same. Man föreslog likaså att samernas påverkningsmöjligheter på renskötselsadministrationen borde utökas. Nordiska rådets juridiska utskott besökte konferensen.

Samernas IV konferens, 20-23.8. 1962, Kiruna

Föredrag hölls bl.a. av Ruong, Åsikter om samerna, Yrjö Alaruikka, Samarbete inom renskötseln, Tomas Cramér om samernas rättigheter och Terje Wold, Mänskliga rättigheter och samhället. Temat för denna konferens var ”demokratin och minoriteterna”. Konferensen underströk att det är viktigt att samerna har representanter i statliga kommittéer, som behandlar samiska frågor, att man i varje land skulle grundligt utreda samernas rätt till land och vatten och naturresurserna. Konferensen uppmanade också till samarbete inom renforskningen, förädlingen och marknadsföringen av renprodukterna.

I samband med konferensen hade man också anordnat en konstutställning, i vilken de mest kända namnen var Savio och Skum. Konferensen krävde likaså att en samisk forskningsinstitution måste grundas så snabbt som möjligt.

År 1962 hade man grundat Samerådets sekretariat, som till 1976 var hemma hos rådets första sekreterare, Karl Nickul, i Esbo, nära Helsingfors. I början beviljade staterna mindre summor till sekretariatet enligt en rekommendation från Nordiska rådet, men sedan mitten av 1970-talet har sekretariatet fått sin finansiering ur Nordiska ministerrådets budget. Staterna har hela tiden finansierat sektionernas verksamhet.

Samernas V konferens, 30.6.-3.7.1965, Tana

Oula Näkkäljärvi, Nils Jernsletten och Israel Ruong höll föredrag om konferensens tema, som var ”samisk framtidsplanering”. Samuli Porsanger, Hans J. Henriksen och Anders Åhrén talade om samernas behov av att organisera sig, Harald Eidheim om vad som hindrar samernas enhet, Cramér om samekodicillen och Erkki Asp om hur samerna uppfattar sin situation på finsk sida.

Till medveten samisk framtidsplanering hör enligt konferensen följande åtgärder: en förbättring av vägnätet, ett utvecklande av renskötseln, en utökning av försäljningen av ren- och slöjdprodukter, en utökning av turismen, en förbättring av post- och telefonförbindelserna, grundandet av en samisk språknämnd, en förbättring av skolans ställning och en utökning av de samiskspråkiga radioutsändningarna. Man konstaterade att uppmaningen att utföra en demografisk undersökning, endast hade genomförts på finsk sida. Konferensen uppmanade Norge och Sverige att genomföra liknande undersökningar som i Finland.

Samernas VI konferens, 16-19.8.1968, Hetta

Konferensens tema var ”Har samerna en framtid i Norden?” med underrubriken ”samernas folkrättsliga, statsrättsliga och privaträttsliga ställning”. Deltagarantalet var över 300 personer och bland dem fyra forskare från Sovjetunionen, men ingen same bland dem. Samerådet brukade inbjuda de sovjetiska samerna till samekonferenserna, men antingen kom det inget svar alls, eller så kom det ett svar, som meddelade att de sovjetiska samerna inte kan komma. Det hölls tillsammans 19 föredrag, men bara av tre samer: Nils Jernsletten, Israel Ruong och Leif Dunfjeld. I resolutionerna krävde man en plats för samerna i Nordiska rådet, fast finansiering för Samerådets sektioner, en demografisk undersökning av samerna i Sverige och Norge, en förbättring av samiskans ställning i det finska skolsystemet, en bättre uppföljning av rovdjuren, en förbättring av lokalbefolkningens ställning i fiskeristadgan för Tana älv. Den längsta resolutionen berörde samekodicillen. Konferensen i Hetta var den sista konferensen, vari främst icke-samer deltog.

Samernas VII konferens, 11-14.8.1971, Gällivare

Det viktigaste resultatet från denna konferens var antagandet av samernas kulturpolitiska program. Programmet inleds ju med de numera välkända orden: ”Vi är samer och vi vill vara samer, utan att därför vara varken mer eller mindre än andra folk i världen. Vi är ett folk med ett eget bosättningsområde, ett eget språk och en egen kultur- och samhällsstruktur. Vi har under historiens lopp funnit vår bärgning i Sameeatnan, och vi äger en kultur som vi vill skall utvecklas och leva vidare.”

Sedan understryks samernas politiska, sociala och rättsliga traditioner. Bestående juridiska rättigheter ligger som grund för den sociala och kulturella tryggheten och näringsutvecklingen. Samekonferenserna behöver en fastare form och de skall sammanträda varje år. Ett nordiskt samiskt institut bör inrättas med det snaraste och dess viktigaste verksamhetsområden skall vara forskning, högre utbildning och folkupplysning. Skolan skall ge barnet en känsla av trygghet och harmoni så att man ger utbildning i samiska, i kulturen och i arbetslivet på en vidare grund. Slöjden, konsthantverket och konsten har sitt egenvärde och de är viktiga inkomstkällor och binäringar. Bättre kommunikationer är viktiga liksom det att samiskan används både i radion och i pressen, vilken behöver brett stöd.

Konferensen hade sex arbetsgrupper som arbetade med följande frågor: språk, undervisning, litteratur, samiskt institut, massmedierna, sameorganisationerna, ekonomi, rättigheterna, miljö, konst och konsthantverk. Konferensen grundade också Samisk språknämnd.

Nordiskt samiskt institut inledde 1973 sin verksamhet i Kautokeino. Samerådet var rådgivande organ för institutet och rådet/konferensen föreslog sju av institutets tolv styrelseledamöter.

Samernas VIII konferens, 26-28.6. 1974, Snåsa

Samekonferensen 1974 anordnades första gången på sydsamiskt område. Konferensen började på ett tragiskt sätt då det kom information om att flygplanet med samiska delegater från Finland hade störtat i havet. Finska samedelegationen, d.v.s. sameparlamentet, var konferensdelegation och representerade de finska samerna. Sameparlamentet hade grundats 1973.

Konferensen antog talrika resolutioner och yttranden. De rörde följande områden: rättigheterna och utnyttjandet av naturresurserna, planeringsfrågor, fiskerättigheter, Jiešjávri (!), näringarna och miljön, samisk slöjd, språket, en språklag, information, utbildning, organisationerna och förvaltningen och samernas ställning i Norden. I samband med slöjden utsåg konferensen en gemensam slöjdnämnd, vars uppgift var att få till stånd ett skyddsmärke för slöjd, arbeta med råmaterialfrågor och att utreda slöjdundervisningen och marknadsföringen. I samband med språket slog man fast språknämndens uppgifter. Den skulle bl.a. ”fortsätta arbetet med ortografierna för de samiska dialekterna...” och ”fortsätta arbetet med samiska ortnamn på kartor, vägskyltar och i allmänt bruk”. Man krävde en språklag gemensam för alla samer i Norden. Vidare krävde man att Nordiska rådet skulle godkänna som fullvärdig medlem en samisk representant, som utses av samekonferensen.

Konferensen antog dessutom två separata resolutioner. I den ena kritiserar konferensen Nordiska ministerrådet för att det kraftigt har skurit ner på sameinstitutets budget för 1975. I den andra anser konferensen det för nödvändigt att få till stånd en samelag och uppmanar den finska regeringen att lämna ett lagförslag till riksdagen enligt förslaget från samekommittén. Denna lag skulle senare fungera som modell för samelagar på norsk och svensk sida.

På 1970-talet startades samarbetet mellan världens urbefolkningar. I början var det fråga om samarbete mellan de arktiska folken. Den första konferensen hölls i Köpenhamn i november 1973. Deltagare var förutom samerna inuiter från Kanada och Grönland och indianer från Kanada. Från samisk sida hölls föredrag av Pekka Aikio, Aslak Nils Sara och Tomas Cramér. Samernas VIII konferens valde delegater till urbefolkningarnas första konferens i Kanada. Världsrådet för urbefolkningarna (World Council of Indigenous Peoples, WCIP) höll sin instiftningskonferens 27-31.10.1975 i Port Alberni, Kanada. Därvid utarbetades Världsrådets stadga och antogs resolutioner. Förutom samerna och inuiter deltog aboriginaler och maoris från Australien och Nya Zeeland och indianer från Nord-, Mellan- och Syd-Amerika.

Samernas IX konferens, 12-14.6. 1976, Enare

Som sekreterare för Samerådet hade sedan 1972 fungerat Samuli Aikio, men 1.3.1976 anställdes Leif Rantala som biträdande sekreterare och han blev rådets första fasta arbetstagare, först på deltid, men efter 1.10.1977 på heltid. Samuli Aikio lämnade sekreterarposten 1.10.1977. Sekretariatets arkiv flyttades 1.3.1976 från Karl Nickuls hem till adressen Runebergsgatan 51C51 i Helsingfors. Sekretariatet hade ett rum till sitt förfogande.

Samerådet fyllde 1976 20 år och därför hade rådet inbjudit sina grundare som hedersgäster till konferensen: Hans j. Henriksen och Asbjörn Nesheim från Norge, Israel Ruong med maka från Sverige och Karl Nickul från Finland. Som representant för Urbefolkningarnas världsråd hade man inbjudit dess ordförande George Manuel. Föredrag hölls av generalsekreteraren för Nordiska ministerrådet Olli Bergman, direktören för sameinstitutet Aslak Nils Sara, fil.dr. Eino Siuruainen från Norra Finlands forskningsinstitut och ovan nämnd George Manuel.

Svenska samernas riksförbund och Same Ätnam från Sverige, Norske samers riksförbund och Norske reindriftsamers landsforening från Norge hade utsett konferensdelegaterna, medan de finska samerna representerades av Sameparlamentet.

Konferensen antog resolutioner om följande frågor: Hur naturtillgångarna utnyttjas i Sameland och i vilken grad, avlönat arbete bland samer, yrkesutbildningsfrågor, arbetsmarknadsfrågor, ekonomiska rättigheter, språkfrågor och vidare utveckling av konferensens målsättning. I samband med den sista frågan krävde konferensen att man till nästa konferens måste utarbeta ett utkast till samepolitiskt program, som sedan antas av konferensen. Konferensen grundade också en museinämnd, som skulle utreda samemuseernas situation och hur museerna kunde stärkas. Under språkfrågorna uppmanades språknämnden att påskynda sitt arbete för att få till stånd en samisk språklag.

Konferensen antog också förslaget att samerna ansluter sig till Världsrådet för urbefolkningar. Samerådet beslöt också arrangera Världsrådets andra generalförsamling i Kiruna 24-27.8.1977. Detta möte är kanske det största som Samerådet någonsin har anordnat. Där var över 1.000 deltagare från 18 länder. Samerådet hade t.ex. beställt ett charterflyg från Amerika till Luleå.

Nordiska rådet beslöt 1976 uppmana ministerrådet att utarbeta ett verksamhetsprogram för att stärka det samiska kulturlivet. Programmet utarbetades av Matti Morottaja och Alf Isak Keskitalo. Det var färdigt 12.2.1978.

Samernas X konferens, 20-22.6. 1978, Arjeplog

Konferensen antog i princip ovanstående utredning, som fick namnet ”samernas kulturpolitiska utvecklingsplan”. Föregående konferens hade också uppmanat rådet att utarbeta ett närings- och socialpolitiskt program. Rådet hade på den tiden en miljö- och näringsnämnd, som tillsammans med sameinstitutet skrev ett programförslag. Aslak Nils Sara höll ett föredrag på konferensen om detta utkast. Efter omröstning antogs samernas närings- och socialpolitiska program.

Föregående konferens bad också att man skulle utarbeta ett samepolitiskt program. Nils Jernsletten hade utarbetat ett förslag till program. Konferensen antog huvuddragen i förslaget, men beslöt att arbetet måste fortsättas.

Lars-Anders Bær talade om kulturell och politisk identitet. Han underströk vikten av att få en samisk flagga och en nationaldag (förslag inkommit från Bergen sameförening 1976) och en samisk nationalsång.

Nordiska samerådets stadgar hade då varit i kraft sedan 1956 och det var behov att förnya dem. Redan före konferensen hade denna fråga dryftats på många möten och ärendet väckte en livlig debatt på konferensen, men man uppnådde ingen enighet.

Denna konferens går säkert till historien som den som godkände den gemensamma ortografin för nordsamiskan.

Samerådet hade 1976-1978 följande nämnder och arbetsgrupper; språknämnden, slöjdnämnden, närings- och miljönämnden, utbildningsnämnden, informationsnämnden och museinämnden.

Samernas XI konferens, 16-19.6.1980, Tromsö

Samerådet flyttade sommaren 1979 sitt sekretariat från Helsingfors till Utsjoki. Officiellt öppnades sekretariatet 1.8.1979 i hyrda lokaler. Samma dag började också Leena Aikio, rådets långvariga arbetstagare, sitt arbete i rådet.

På konferensen höll Nils Jernsletten åter ett inlägg om det samepolitiska programmet, som sedan enhälligt antogs. Folketingsmannen Erlendur Paturson från Färöarna berättade om sitt lands politiska strävanden och jämförde färingarnas och samernas situation. Nils Aslak Valkeapää talade om samisk konst och föreslog bl.a. att man skulle grunda ett kulturhus, Davvi Latnja. Alf Isak Keskitalo talade om slöjdmärket. Konferensen fattade ett principbeslut att ta i bruk ett sådant märke. Ole Henrik Magga behandlade frågan om samiska språkets status, varom konferensen antog en resolution. Samuli Aikio talade om samernas nordiska utbildningsfrågor, varom konferensen också antog en resolution. Leif Halonen talade om samernas miljö och därom antogs också en resolution.

Samerådets stadgar behandlades redan under föregående konferens. Efter ett långt och invecklat förberedande arbete antog Samernas XI konferens de nya stadgarna. I målsättningsparagrafen sägs det nu att Nordiska samerådet är samernas gemensamma organ genom att rådet är ett samarbetsorgan för de norska och svenska samernas huvudorganisationer och sameparlamentet i Finland. I rådet ingår nu fyra ledamöter från varje land. Rådet väljer nu en ordförande för ett år åt gången. (Ett sådant system fanns inte tidigare och först nu fick rådet en formell ordförande.) Konferensen, som väljer rådets ledamöter, består av 20 delegater från varje land. Konferensen hålls vart tredje år.

Föregående konferens antog en samisk kulturpolitisk utvecklingsplan och på basis av denna plan beviljade Ministerrådet sk. kulturmedel till Samerådet enligt följande: 1979 – 100.000 dkr, 1980 –

125.000 dkr och 1981 – 150.000 dkr. Samtidigt utsåg Ministerrådet en arbetsgrupp (1.4.1980), som skulle utreda på vilket sätt ministerrådet borde stöda det samiska kulturlivet. Denna utredning var färdig 13.4.1981. (Utgiven på skandinaviska och samiska, NU-serien 1981). Utredningen föreslog bl.a. en samisk kulturfond, vars kapital vore 1 miljon dkr. Ministerrådet beviljade dock 1982 190.000 dkr och 1983 200.000 dkr).

Samarbetet med andra urbefolkningar fortsatte och representanter för rådet besökte bl.a. Syd-Amerika.

Samernas XII konferens, 11-14.8. 1983, Utsjoki

Urbefolkningarnas världsråds tredje generalförsamling anordnades 27.4-2.5. 1981 i Canberra. Från samiskt håll deltog 53 personer. Efter generalförsamlingen gjorde samerna en rundtur till aboriginalernas boplatser och reservat, som räckte en vecka.

Finlands president Mauno Koivisto med maka deltog i öppningen av samekonferensen. Konferensen var historisk också i den bemärkelsen att i den deltog för första gången en same från sovjetiska sidan, Vasilij Selivanov. Hans reserapport trycktes i Lovozerkaja Pravda först den 7 april 1984.

Förutom ovan nämnda nämnder hade rådet dessa nämnder och arbetsgrupper: juridisk nämnd, kvinnoarbetsgruppen och en arbetsgrupp för högskolefrågor.

Under denna period var Alta-saken mycket aktuell och den återspeglas också i konferensprogrammet. Samerådet uttalade några gånger sina protester mot byggandet av dammen och rådet besökte 17.10.1981 Fállelohka och träffade lokala renägare. Under själva konferensen talade Aslak Nils Sara om temat ”Internationella bestämmelser som skyddar och bevarar urbefolkningarna”, Ole Henrik Magga om samisk språklag, Laila Somby Sandvik om samebarns uppväxtförhållanden, Niilo Aikio om miljöprogrammet och Leif Dunfjeld om det fortsatta arbetet med det samepolitiska programmet.

Konferensen godkände en diger museiutredning, lulesamisk ortografi, en resolution om det sk. gränspasset, en resolution om urbefolkningarnas situation i Central-Amerika, om drivgarnsfisket, om språklagen, om umesamiskan och om samebarns uppväxtförhållanden.

Samerådet öppnade 20.8.1984 en urbefolkningsbyrå i Geneve. Byrån grundades av Urbefolkningarnas Världsråd, men Samerådet ansvarade för finansieringen och verksamheten. Den första arbetstagaren var under de fem första månaderna Gunhild Sara och från och med 1.2.1985 Leif Dunfjeld. Byrån verkade till sommaren 1986. Urbefolkningarnas Världsråds fjärde generalförsamling hölls 21-30.9.1984 i Panama City. Bland deltagarna fanns både samiska politiker och kulturarbetare. Samerådet genomförde projekt i Syd- och Mellan-Amerika.

Samernas XIII konferens, 13-15.8. 1986, Åre

Samekonferensen anordnades 1986 i Åre på svensk sida, som är ett stort turistcentrum. Konferensens tema var därför turism. Om temat höll Pekka Aikio, Ingvar Åhrén och Svein Ottar Helander inlägg. Om samebarns uppväxt talade Laila Somby Sandvik och Helena Guttorm. Om det samepolitiska programmet talade Nils Isak Eira, om samernas utrikespolitiska program Lars-Anders Bær, om miljöprogrammet Leif Halonen, om samernas nationella kännetecken Rose-Marie Huuva och om sameinstitutet Elina Helander.

Konferensen önskade att man skall utreda vilka följder turismen har haft och kommer att ha på de samiska områdena och på det samiska samhället och att man skall utse en arbetsgrupp som fortsätter med arbetet med samebarns uppväxtvillkor. Samiskt miljöprogram antogs och man antog också ett nytt samepolitiskt program.

Samernas XIII konferens fattade också beslut om den samiska flaggan. Före konferensen hade man anordnat en tävling, i vilken 27 förslagsställare hade sânt in 74 förslag. Som segrare utgick Astrid Båhls förslag. "Samefolkets sång" skriven av Isak Saba valdes till samisk nationalsång. Frågan om melodin och flaggningsdagarna uppsköts.

Konferensen antog resolutioner om Tjernobyl olyckan, om konventionen rörande samernas rättigheter och ställning och en samisk högskole- och forskningsinstitution.

Nordiska ministerrådet beslöt att avlöna för åren 1984-1986 en kulturutredare. Hans uppgift var att utreda samekulturens ställning och komma med förbättringsförslag. Till kulturutredare valdes Veikko Holmberg. Hans slutrapport skulle vara färdig i september 1986. Ministerrådet beviljade kulturmedel enligt följande: 1984 – 400.000 dkr, 1985 – 600.000 dkr. Samerådet beviljade 1985 första gången ett hederspris. Den förste som fick priset var Nils Aslak Valkeapää. En förteckning över pristagarna 1985-2000 finns i slutet på denna text.

Under perioden 1984-1986 fungerade följande nämnder och arbetsgrupper: språknämnden, arbetsgruppen för det samepolitiska programmet, slöjdarbetsgruppen, arbetsgruppen för samebarns uppväxtförhållanden, miljöprogramarbetsgruppen och kvinnoarbetsgruppen.

Samernas 14 konferens, 4-6.8.1989, Lakselv

Urbefolkningarnas världsråds femte generalförsamling hölls 11-17.7.1987 i Lima.

Samekulturens utredningsman fick sitt arbete färdigt 1986. Han föreslog en kultureksekreterartjänst tillhörande Samerådet fr.o.m. 1988, grundandet av en fast kulturnämnd, regelbundet stöd till konstföreningarnas sekretariat och fast litteratur- och kulturstöd. Ministerrådet beviljade kulturmedel enligt följande: 1987 – 449.800 FIM, 1988 – 488.600 FIM och 1989 – 226.360 FIM. Ministerrådet krävde i samband med beviljningen 1989 att Samerådet måste grunda en kulturnämnd, att en del av pengarna skall gå till Samerådets sekretariat och att man avlönar en kultureksekreterare.

En distribueringsordning för samiskspråkig litteratur påbörjades år 1985 med stöd från Nordisk kulturfond. Syftet med ordningen var att göra den samiskspråkiga skönlitteraturen känd och att sprida den till områden, som ligger långt ifrån bokhandlarna. Ekonomiskt stöd fick man åren 1986-1988 ur norska, svenska och finska nationella källor. Nordiska ministerrådet finansierade ordningen 1990-1996. Åren 1997-1998 finansierades ordningen av Samisk utvecklingsfond, Ministerrådet och Interreg-Sápmi som en del av projektet "Läs på samiska!". Adressaterna av böckerna var daghem, skolor, ålderdomshem osv. Antalet varierade från 300 till 500 årligen.

Konferensens tema var samiskt självbestämmande. Iisakki Sara, Johan Mathis Turi, Ingvar Åhrén, Ragnhild Nystad och Aslak Nils Sara talade om detta tema. På basis av dessa inlägg godkände konferensen några resolutioner: ILO-konvention 107, den militära situationen i de arktiska områdena och samernas internationella rättigheter och skyldigheter. Sven-Roald Nystö talade om det samiska språkarbetets framtid och konferensen antog temporära stadgar för språknämnden. Inger Margarethe Olsen hade skrivit ett inlägg om samekvinnans situation och därom antogs en

resolution. Inga Hermansen Hetta talade om slöjden och konferensen fattade beslut om stadgar för slöjdmärket. Konferensen antog också samernas utbildnings- och skolpolitiska program, men beslöt tillsätta en ny arbetsgrupp för att utarbeta mera konkret program om samebarns uppväxtsituation.

Två samiska organisationer hade anhållit om medlemskap i Samerådet, men deras ansökningar bordlades till nästa konferens 1992. I sitt öppningstal underströk Leif Halonen att Samerådet behöver en ny struktur. Från Sovjetunionen hade kolasamen Edvard Julin anlät och han framförde en hälsning från de ryska samerna. I den föregående konferensen hade ingen rysk same deltagit.

Under denna period hade Samerådet följande nämnder och arbetsgrupper: språknämnden, kulturnämnden, arbetsgrupp för utbildnings- och skolpolitik, arbetsgrupp för barns uppväxt, slöjdnämnd, juridisk nämnd, flaggarbetsgruppen, arbetsgruppen för samefolkets sång, arbetsgrupp för att förbereda urbefolkningarnas världsråds 6 generalförsamling, kvinnonämnden, arbetsgrupp för samarbete med de ryska samerna och arbetsgrupp för nordisk sameradio.

År 1987 grundades rådets ursprungsfolksavdelning efter det byrån i Geneve hade stängts 1986. Samerådet fick år 1989 NGO roster status inom FN-systemet.

Samernas 15 konferens, 15-17.6. 1992, Helsingfors

Samerådet anordnade 8-12.8. 1990 Urbefolkningarnas världsråds 6 generalförsamling i Tromsø. Också de ryska samerna deltog i mötet. Konferensens tema var "Our common future".

Norge godkände 1990 ILO-konventionen 169. Konventionen trädde i kraft 5.9.1991. Miljöministrarna från åtta stater sammanträdde i juni 1991 i Rovaniemi och det var inledningen till grundandet av Arktiskt råd (19.9.1996 i Ottawa). Samerådet fick status som fast deltagare (Permanent Participant) och har aktivt deltagit i arbetet.

FN:s miljö- och utvecklingskonferens arrangerades i Rio de Janeiro 3-14.6.1992.

Samernas 15 konferens godkände Kolasamernas organisation som medlemsorganisation och sålunda deltog de ryska samerna för första gången i konferensen som officiell delegation. Också Samenes landsforening från norsk sida godkändes som medlemsorganisation. Konferensen ändrade rådets stadgar så att i rådet nu ingick 5 ledamöter från Norge, 4 från Sverige, 4 från Finland och 2 från Ryssland. Konferensdelegaternas antal är 20 från Finland, 20 från Sverige, 20 från Norge och 5 från Ryssland. Nordiska samerådets namn blev nu blott "Samerådet" på alla språk. Konferensen hålls härefter vart fjärde år.

Eftersom de ryska samerna nu hade fått fasta kontakter med de nordiska samerna och då deras levnadssituation var mycket svårare än här och då det hade börjat ankomma en mängd begäran om hjälp, beslöt Samerådet utarbeta ett hjälpprogram för de ryska samerna. Det blev färdigt 1993 och hade utarbetats av Nina Afanasjeva och Leif Rantala.

Temat för samekonferensen var "samerna i det integrerande Europa". Finlands statsminister Esko Aho talade om den europeiska integrationen. Inlägg hölls också av Steinar Pedersen, Hans Dau, Nils Thomas Utsi, Sonia L. Popa, Ingvar Åhrén och Pekka Aikio. Peter Stenlund och Leif Dunfjeld talade om ämnet "samerna och samekonventionen i förhållande till ESSK".

Konferensen slog fast att samernas nationaldag är den 6 februari, den godkände sju flaggningsdagar och Arne Sörlies melodi till den samiska nationalsången.

Konferensen antog ett principuttalande om samekonventionen och en resolution om den europeiska integreringen. Den uppmanade Sverige, Finland, Ryssland och Danmark att underteckna ILO:s konvention 169. Konferensen gav rådet fullmakt att slutligt godkänna programmet för samiska barns rättigheter (gjordes 27-28.11.1992) och godkände nya stadgar för språknämnden. Till slut antogs en resolution mot firandet av 500 årsjubileet av Columbus ankomst till Amerika och en resolution om det finska förslaget till samelag.

Det var första gången man ordnade samekonferensen i ett lands huvudstad. En orsak till detta var att man hoppades att konferensen på detta sätt skulle få mera uppmärksamhet bland huvudbefolkningarnas massmedier.

Kulturnämnden tillsattes första gången 1989 och dess uppgift är bl.a. att fördela kultur- och litteraturstödet.

Samerådet hade under denna period följande nämnder och arbetsgrupper: juridisk nämnd, arbetsgrupp för samebarns situation, slöjdarbetsgrupp, kvinnonämnd och språknämnd. Rådet hade också en Urbefolkningsavdelning och en Människorättsavdelning (1992-1996).

Samernas 16 konferens, 15-18.10.1996, Murmansk

Urbefolkningarnas världsråds 7 generalförsamling hölls i Guatemala City 3-10.12.1993. Nord-Amerikas sameförening (Saami Association of North America) erhöll 1994 observatörsstatus i Samerådet. År 1993 var FN:s urbefolkningsår.

Samekonferensen var såtillvida historisk att den första gången hölls på rysk sida av sameland. Konferensens tema var "Partnerskap i Arktis – den samiska modellen". Denna fråga blev aktuell efter det Barentsrådet grundats 11.1.1993. Barentsrådet deltog i arrangerandet av konferensen i Murmansk. Den andra konferensdagen var ägnad åt ursprungsbefolkningarna i Barentsområdet. Inlägg hölls av Sven-Roald Nystö, Jeremei Aipin, Aleksandr Vuitjeiskij och Jorunn Eikjok.

Under konferensen hölls också följande inlägg: Leif Halonen, Arktiskt miljösamarbete och annat samarbete, Ingvar Åhrén, EU och samerna och Lars-Nila Lasko, Om förslaget till samekonvention.

Samerådets juridiska nämnd hade utarbetat ett förslag till samekonvention, som innehöll 9 kapitel och 33 artiklar. Konventionen, som skulle vara ett avtal mellan Sverige, Norge och Finland, skulle trygga samerna ett slags juridisk minimistandard. Också de ryska samerna skulle komma med i konventionen. Konferensen antog en resolution i denna fråga och staterna har sedan fortsatt detta arbete, som ännu inte är färdigt.

Konferensen antog nya stadgar för Samerådet, men det uppkom oenighet om hur representanterna från finsk sida härefter skall väljas. Konferensen uppmanade finska sametinget att utreda sin ställning i förhållande till rådet och andra sameting. Man gav sametinget två år för denna utredning.

Samerådets språknämnd upphörde 31.12.1996 och det språkliga arbetet överfördes till sametingen och Kola sameförening. Konferensen godkände en ortografi för enaresamiskan, tre nya flaggningsdagar och stadgar för det samiska slöjdmärket.

Konferensen antog resolutioner i följande frågor: urbefolkningsrepresentationen inom Barentsrådet, laxrättigheter i Tana och andra laxförande älvar, samedefinitionen och organiseringen av Sameinstitutet.

Medlemsorganisationerna godkände och undertecknade den sk. Murmansk deklARATIONEN, där man bl.a. kräver att staterna skall erkänna samernas självbestämmanderätt.

Samerådet hade under denna period (1993-1996) följande nämnder och arbetsgrupper: språknämnden (upphörde 1996), kulturnämnden, juridisk nämnd och kvinnonämnd. Rådet grundade en miljöavdelning (1995) och stödgrupp för nödhjälp (1995).

FN deklarerade åren 1995-2004 som världens urbefolkningars årtionde (United Nations International Decade of the World's Indigenous Peoples).

Samerådet hade 1996-1998 en arbetsgrupp, som utarbetade en plan ”Samisk kulturpolitisk plan. Sameland som de norska, svenska, finska och ryska samerna bebor, skall utvecklas till ett gemensamt samiskt kulturfält”. Arbetsgruppen föreslog bl.a. en gemensam samisk kulturfond. Den skulle lyda under det samiska parlamentariska rådet. Innan planen skrevs hade rådet anordnat ett stort kulturseminarium 25-26.4.1996 i Kiruna.

Samerådet premierade för första gången en samisk bok. En förteckning över premierade böcker under åren 1994-2003 finns i slutet på denna skrift.

WCIP:s styrelse sammanträdde 30.10.-1.11.1995 i Peru och tillika hölls ett seminarium om de mänskliga rättigheterna. Rådets president Jorge Valiente mötte representanter för samerådet i Ivalo 31.3.1995.

Samernas 17 konferens, 28-30.9.2000, Kiruna

Den 6 februari 1997 hade det förflutit 80 år sedan det första internationella samiska mötet, som hölls 6.2.1917 i Trondheim. Samerådet och sametingen sammanträdde 6.2.1997 på samma plats och man undertecknade ett avtal om att grunda samiskt parlamentariskt råd. Detta råd är ett samarbetsorgan för sametingen i Norge, Sverige och Finland.

Under denna period drog sig finska sametinget ur Samerådets verksamhet 31.1.1998. Finska samers riksförbund (SGS) hade ansökt om medlemskap före konferensen i Murmansk, men konferensen avslog ansökan. Samerådet godkände dock ansökan under vissa villkor och Samernas 17 konferens godkände sedan slutligen SGS:s medlemskap. Konferensen godkände också medlemsansökningarna från Samisk folkeförbund och Murmansk områdets samiska organisation. Saami Siida of North America fick observatörsstatus i rådet 1998. Organisationen Samenes landsförbund förlorade sitt medlemskap emedan den vägrade skriva under den sk. Murmansk deklARATIONEN.

Temat för samekonferensen år 2000 var självbestämmande. Syftet med rådets arbete är att konkretisera begreppet självbestämmande och fortsätta diskussionen om olika former av självbestämmande. I samband med konferensen hade man anordnat kulturprogram och en Sami Expo. Konferensen antog den sk. Kiruna deklARATIONEN, som stakar upp riktningen för detta arbete. DeklARATIONEN innehåller dessa delar: det samiska samhället, samarbetet mellan folk och internationell solidaritet. Dessutom antogs följande resolutioner:

1. Om unga samer som vill börja med traditionell näring,
2. Förbättring av språkmiljön för barn under skolåldern,
3. Den tredje världskonferensen mot rasism, rasdiskriminering och främlingshat,
4. UngdomsdeklARATIONEN,
5. Resolution om samernas rätt till självbestämmande,
6. Tibet,
7. FN:s permanenta urbefolkningsforum,
8. Sveriges rapport 1999 till FN:s rasdiskrimineringskommitté,
9. Mi'kmaq indianerna,
10. Bruket av namnet Sápmi,
11. Samernas visumfrihet i Finland, Sverige, Norge och Ryssland, samt ytterligare några resolutioner.

Åren 1997-2002 dryftade Samerådet en omorganisering av sitt arbete. Orsaken till detta var det att sametingen hade kommit i gång och det behövdes en arbetsfördelning mellan dem och Samerådet. Som ett resultat av detta arbete inrättades dessa avdelningar (mars 2002):

- kulturavdelningen, i vilken ingår rådets kulturnämnd och kulturesekreteraren. Till avdelningens uppgifter hör fördelningen av kulturmedlen och generellt att verka för samekulturen (Leena Aikio, kulturesekreterare till slutet av 2002, fr.o.m. 2003 avdelningsledare),
 - urbefolkningssamarbetsavdelningen (koordinatorer, sakkunniga J.B.Henriksen, Ann-Kristin Håkansson, Elise Valkeapää, Nils Ole Gaup, ledare Gunhild Biret Sara-Buljo),
 - arktisk och miljöavdelning (koordinator Leif Halonen (2001), Nils Ole Gaup, sakkunniga Jan Idar Solbakken, Ritva Torikka, ledare Rune Fjellheim 15.6.-31.12.2002)
 - människorättsavdelningen (J.B.Henriksen (koordinator 2001), Mattias Åhrén (koordinator 1.11.-10.3.2002, ledare 10.3.-31.12.2002)
- Dessutom grundades dessa avdelningar under förutsättning att finansieringen ordnas:
- projektavdelning
 - avdelning för EU-frågor

Under denna period tillsatte FN:s ekonomiska och sociala råd 28.7.2000 ett urbefolkningsforum, vars första session hölls 12-24.5.2002. Dess första president var Ole Henrik Magga.

Samerådet hade fr.o.m. 1997 bara en nämnd: kulturnämnden.

Kulturavdelningen

Fördelningen av kulturmedlen, som startade 1979, har fortsatt. Kulturnämnden har åren 2000-2003 fördelat stöd till projekt, arbetsstipendier och studieresor enligt följande: 2000 – 94.185 €, 2001 – 74.003, 2002 – 94.185 och 2003 – 100.000. Samerådet har dessutom fått medel för ett samiskt litteraturprojekt (benämnt Läs på samiska!), som bl.a. ledde till utgivningen av en trespråkig skrift år 1998 Čáŋa gillii 1. Samisk litteratur. 66 s.

Urbefolkningssamarbetsavdelningen

Denna avdelning grundade en kurscentral för urbefolkningarna i Guatemala. I samma land har man också ett skolprojekt. Avdelningen anordnade kurser om urbefolkningars rättigheter både i Sameland och i Tanzania.

Arbetet med samekonventionen har fortsatt.

Samarbetet med EU har medfört resultat: ett politiskt program för minoriteterna, ekonomiska stödprogram, initiativ mot rasism osv.

Verksamheten efter Samernas 17 konferens

Åren 2001-2002 hade man bl.a. följande projekt:

- utbildningscentrum för urbefolkningarna (Ann-Kristin Håkansson)
- Guatemala-projekt (Elise Valkeapää)
- Nicaragua-projekt (Haldis Balto)
- Saami Summer Camp 2002 (Torill Wigelius, Marit Broch Johansen)

År 2001 hade man tillsammans åtta utvecklingsprojekt. Samrådet samarbetar med många urbefolkningsorganisationer, t.ex. ICC (Inuit Circumpolar Conference) och RAIPON (The Association of Indigenous Minorities of North Siberia and the Far East of the Russian Federation).

Samerådet deltog i EU-parlamentets urbefolkningsforum med en representant. Rådet följer med EU:s program för de nordliga områdena. Rådet deltog i Arktiskt råds arbete både på ministernivå och i olika arbetsgrupper.

Samerådet deltog aktivt i FN:s världskonferens mot rasism, som hölls i Syd-Afrika i augusti-september 2001. FN:s människorättskommitté utsåg i mars 2001 en special rapporteur, som skall följa med urbefolkningarnas mänskliga rättigheter. Rodolfo Stavenhagen från Mexico valdes till denna tjänst. Han besökte Sameland.

Kulturavdelningen fortsatte arbetet med kulturplanen från 1998 och förde arbetet till en mera konkret nivå. I programmet föreslås ju en gemensam kulturfond, som skulle handhas av det parlamentariska rådet. Samrådet anordnade 29.6.2001 i Hetta ett kulturpolitiskt seminarium. Syfte med det var att presentera den kulturpolitiska planen, söka och finna en gemensam bas för våra kultursträvanden och finna utmaningarnas stig för vår kulturpolitik i framtiden. Kulturnämnden utarbetade i oktober 2002 en kulturpolitisk rapport, vari ingår en visionsdel och förslag till åtgärder.

Samerådet genomför 2002-2005 ett projekt rörande samisk radio på Kolahalvön. Ledare för projektet är Per Johannes Marainen. Som ett resultat av projektet har Kola sameradio 31.12.2003 återupptagit sina sändningar med två sändningar i veckan över kabelnätet i Lovozero. Radion har en studio i det nationella kulturcentret i Lovozero. Radion sänder både på samiska och ryska.

Samerådet var tillsammans med Karasjok kommun med i ett projekt rörande det nationella kulturcentret i Lovozero. Syftet med projektet var att reparera en byggning kallad Tjum ("kåta") för att kulturcentret kunde flytta dit. Svenska UD beviljade medel för reparationen. Kulturcentret öppnades i det renoverade huset 14.6.2003.

Människorättsavdelningen har 2002 arbetat med FN:s urbefolkningsdeklaration. Parterna var 2003 mycket nära en överenskommelse om definitionen på urbefolkningarnas självbestämmande.

Arktisk och miljöavdelningen deltog bl.a. i en internationell konferens för urbefolkningar i Kimberley, Syd-Afrika 19-23.8.2002. Konferensens tema var bärkraftig utveckling och antalet deltagare var ca 300 personer från hela världen.

Urbefolkningssamarbetsavdelningen har särskilt arbetat bland urbefolkningarna i Afrika, t.ex. Botswana och Tanzania. Avdelningen anordnade bl.a. kurser om mänskliga rättigheter och landrättigheter.

Samerådet har utformat sin nya kommunikationsstrategiplan. Rådet vill stärka informationsspridningen och förbättra kontakterna med andra urbefolkningar. Rådet har förnyat sin hemsida.

Rådet tillsatte i april 2002 en utvecklingskommitté. Den har arbetat med två projektansökningar. Den ena rör kontakterna nord-syd och den omfattar bl.a. utarbetande av läromedel. Den andra rör ämnet "europaisk politik och urbefolkningarna"

Slutord

Det nordiska samiska samarbetet fyllde 2003 femtio år och Samerådet fyller också 2006 femtio år. De samiska frågorna har utvecklats snabbt under denna period. Det samiska samhället har ändrats kraftigt under 50 år och Samerådets verksamhet har likaså gjort stora framsteg. Samekonferenserna var länge tillställningar, där man lyssnade på föredrag, godkände resolutioner och valde ledamöter i rådet för följande period.

Efter detta kom det en tid som man kan kalla för programperiod. Ibland godkändes dessa program enkelt, men ibland gick de till omröstning.

På 1970-talet kom urbefolkningsarbetet med och nuförtiden har det nästan blivit Samerådets huvudsakliga arbetsfält. Då Sovjetunionen upphörde och Ryssland kom i dess ställe, så kunde också de ryska samerna börja delta i Rådets verksamhet. Vem skulle ha trott t.ex. på 1970-talet att rådet en dag anordnar samekonferensen på rysk mark som man gjorde 1996?

Sametingens uppkomst har också förändrat Samerådets insatsområden. Det finns nu områden vilka sametingen har hand om, som tidigare sköttes av Samerådet. Man har fått en samisk flagga, en samisk nationaldag osv.

Inom kultursektorn har Samerådet fått en etablerad ställning. Rådets kulturmedel har redan blivit till en fast institution.

Samerådet fortsätter nu sitt arbete till fromma för samefolket i alla fyra länder, vilka samerna bebor, liksom också internationellt till fromma för urbefolkningarna runt om i världen.

SAMERÅDETS ORDFÖRANDE 1980-2004

1980 Matti Morottaja
1981 Marianne Nilsson
1982 Leif Halonen
1983-84 Helvi Nuorgam-Poutasuo
1985 Odd Erling Smuk
1986-87 Lars-Anders Bær
1988 Irja Seurujärvi-Kari
1989 Leif Halonen
1990 Lars-Anders Bær
1991 Leif Halonen

1992 Irja Seurujärvi-Kari
1993 Lars-Anders Bær
1994 Olav Mattis Eira
1995 Helvi Nuorgam-Poutasuo
1996 Nina Afanasjeva
1997-98 Olav Mattis Eira
1999-00 Lars-Anders Bær
2001-02 Anne Nuorgam
2003-04 Geir Tommy Pedersen

SAMERÅDETS PERSONAL 1956-2004

Sekreterare/generalsekreterare

Karl Nickul 1956-1972
Samuli Aikio 1972-1977
Leif Rantala 1976-1984
Gunhild Sara 1985
Niilo Aikio 1985
Máret Sara 1986-1987
Nils Ole Gaup 1988-1995, 1999-2000, 2002
Tarja Porsanger 1992
Johannes Helander 1993-1994
Leena Aikio 1994-1998, 2000
John Trygve Solbakk 2001-2002
Anne Nuorgam 2002
Tarja Porsanger, fr.o.m. 2002

Bokförare/ekonomisekreterare

Leena Aikio 1986-1989, 1991-1994
Sauli Guttorm 1994-1996
Veikko Laiti 1996-2002
Marja-Riitta Bogdanoff fr.o.m. 2003

Kultursekreterare

Tarja Porsanger 1990-1991, 1992-1997, 1999
Helvi Nuorgam-Poutasuo 1989-1990
Maria Sofia Aikio 1991-1992, 1995, 1999
Leena Aikio 1999-2001

Kanslist/sekreterare

Marjaana Aikio 1978
Aira Lampila 1979
Leena Aikio 1979-1987
Eila Laiti 1983-1984
Anneli Länsman 1984, 1986
Maria Sofia Aikio 1986-1988

Anne Nuorgam 1987-1988
Päivi Magga 1987-1989
Riitta Aikio 1990
Seija Rasmus 1990-1995
Maret Paltto 1991-1992
Piia Länsman 1993-1994
Astrid Solhaug Guttorm 1994-1998
Seija Johansen 1995
Piia Nuorgam 1998-1999
Åse Mårgget Holm 1999
Nils Pajuranta 2000, 2002
Milja Guttorm 2000
Outi Maria Paadar 2000, fr.o.m. 2003
Piia Nuorgam 2004

Arktisk och miljöavdelning

Leif Halonen 2001
Koordinator Nils Ole Gaup 2002
Avdelningsledare Rune Fjellheim fr.o.m. 2002

Avdelningen för urbefolkningsarbete

Koordinator Ann-Kristin Håkansson 2002
Avdelningsledare Gunhild Biret Sara Buljo
fr.o.m. 2002

Avdelningen för mänskliga rättigheter

John B. Henriksen 2001
Avdelningsledare Mattias Åhrén fr.o.m. 2002

Kulturavdelningen

Avdelningsledare Leena Aikio, fr.o.m. 2002
Astrid Solhaug 2003
Jenni Laiti 2004

Dessutom projektpersonal, tolkar, översättare osv.

SAMERÁDETS HEDERSPRIS 1985-2000

- 1985 Áillohaš – Nils Aslak Valkeapää
- 1986 Lars Pirak
- 1987 Iver Joks
- 1988 Katrine Johnsen
- 1989 Pekka Lukkari
- 1990 Edel Hætta Eriksen
- 1991 Matti Sverloff
- 1992 Mari Boine
- 1993 Nina Afanasjeva
- 1994 Samuli Aikio
- 1995 Aslak Nils Sara
- 1996 Ella Holm Bull
- 1997 Anna-Maria Blind
- 1998 Louise Bäckman
- 1999 Kola sameförening
- 2000 Mikkel Isak Mathisen Oskal

SAMERÁDETS BOKPRIS 1994-2003

- 1994 Mu ustibat: Iraida Vinogradova/Peter Popov (författare/illustr.) och šerres beaivi:
Elvira Galkina/Jakov Jakovlev
- 1995 Juohkásan várri: Olavi Paltto
- 1996 Hoŋgoŋ dohkká: Ulla Pirttijärvi
- 1997 Ii fal dan dihte: Inghild Tapio
- 1998 Jávvá: Gun Aira, Ingegaard Vannar/Aino Hivand
- 1999 Bearralat Deatnogáttis: Eino V. Guttorm
- 2000 Biehtár ja Duommá jávren stulliba: Stig Riemme Gælok/Kjell Ove Storvik
- 2001 Suoláduvvon: Kirsti Paltto
- 2002 Čiežain čáziin: Harald Gaski/Lars Nordström
- 2003 Árbbolaččat II: Jovvna-Ánde Vest